

KALLIO

peruspalvelukuntayhtymä

Tautisuojaus ja hygieniaohjeet

Valvontaeläinlääkäri Päivi Pyykönen, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio, ympäristöterveydenhuolto

- Kotieläintiloilla on tärkeää mieltä ja toteuttaa tilakohtaisia toimenpiteitä, joilla ehkäistään eläintautien leviämistä kotieläintilalle ja sieltä eteenpäin.
- Myös sisäinen tautisuojaus on tärkeää.
- Olennainen osa kotieläintilan eläinterveydenhuoltoa.
- Eläinterveydenhuoltoon kuulumisen on järkevää, koska tautien ehkäisy on aina edullisempaa kuin taudista eroon pääseminen.
- Eläinterveydenhuoltoon panostaminen merkitsee panostusta myös ihmisten terveyteen ja elintarviketurvallisuuteen, koska osa taudinaiheuttajista on yhteisiä eläimille ja ihmisille.
- Lakisääteinen velvollisuus (eläintautilaki 7 §).

Eläintautilaki, 7 §

- ”Pitopaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen huolehtimaan pitopaikan toimintaan nähden riittävästä menettelytavoista, joilla vastustettavien eläintautien leviämistä pitopaikkaan voidaan ennaltaehkäistä. Jos pitopaikka on elintarvikelaissa tarkoitettu alkutuotantopaikka, toimijan tulee lisäksi laatia kirjallinen kuvaus menettelytavoista.”
- Keinot, joilla voidaan ehkäistä vastustettavien eläintautien leviämistä pitopaikkaan
- Kirjallinen kuvaus keinoista
- Terveydenhuoltoon kuulumisen ja sen ohjeiden noudattaminen riittää
- Toimintatapojen tarkistamisella pääsee pitkälle, kalliit investoinnit eivät välttämättä ole tarpeen.

Ulkoisen tautisuojaus

- Henkilöliikenne!
- Jalkineet ja päällysvaatteet vaihdetaan ja kädet pestään ennen eläintiloihin menemistä.
  - Saippuaa, vettä, puhdasta käsipaperia / pyyhe
  - Puhdas, lehdillä vuorattu laskutila tavaroille
- Sisäänkäynnin yhteyteen tautisulku – yksinkertaista ja tehokasta.
- Työntekijöiden / vierailijoiden ohjeistaminen.

- Pitopaikkaan hankittavien eläinten alkuperä ja terveydentila
  - Terveystodistukset
  - Suurin riski liittyy pitopaikkoihin, joissa eläimet ovat vain lyhyen aikaa ja joissa paljon eläinliikennettä.
- Haittaeläinten (linnut, jyrsijät, kärpäset, kissalaumat) torjunta
- Rehujen hankinta ja rehujen säilytys
  - Rehuvaraston siisteys, ei romuja, ei läjiä, ei jätteitä; siistiä seiniä myöten
  - Maahan varisseen rehun siivoaminen – rehu houkuttelee haittaeläimiä
- Kuivikkeiden hankinta ja säilytys

- Eläinkuljetukset
  - Eläinten lastaaminen niin, että eläinkuljetusajoneuvosta ei pääse leviämään tauteja eläintiloihin (myöskään ilmavirran mukana)
- Eläinkuljetusten, lannanajon, raatoauton, maidonkeräilyn, henkilöliikenteen ja rehukuljetusten reitit kannattaa suunnitella niin, että ne risteävät mahdollisimman vähän
- Kontaktit ulkomaille
  - 48 h sääntö
- Eläinten hoitajien terveydentila
  - Ihminen voi tartuttaa eläimen (esim. salmonella, kryptosporidioosi)

Sisäinen tautisuojaus

- Ei lantaa, käytettyjä kuivikkeita tai sairaiden eläinten eritteitä nautojen suuhun
- Rehuhygienia, vesihygienia
- Kulkureitit, sekä eläinten että ihmisten
- Tuhoeläintorjunta
- Eläinten ryhmittely ja osastointi
  - Ikä, terveydentila, tuotantovaihe
- Sairaiden eristäminen
- Pitopaikan kunto ja puhtaus
  - Rikkinäisten kalusteiden korjaus viipymättä
- Osastojen / karsinoiden puhdistus, pesu ja desinfektio
- Eläinten vastustuskyvyn parantaminen
- Taudinsyy selvitys silloin, kun se on tarpeen, näytteenotto

www.ett.fi

TAUTIRISKIEN KARTOITUS NAUTATILALLE 19.11.2013

Tilan omistajat _____ Tilatunnus _____

A. ULKOINEN TAUTIVASTUSTUS

*/**/**/**** = toimintatapaan saattaa liittyä tautien leviämiskirski, kts. täyttöohjeet

1. Eläinliikenne
Eloeläinkauppa

- tilalle ei ole ostettu eläimiä viimeisen 2 vuoden aikana
- tilalle ostettu eläimiä isoista (>60 lehmän) /runsaasti eläinkauppaa käyvistä karjoista*
- tilalle ostettu eläimiä useilta eri tiloilta*
- tilalle ostettu eläimiä ulkopuolisesta hiekokasvattamosta *
- lypsykarja/emolehmäkarja: tilalle ostettu eläimiä ilman ETU-nautakarjan terveystodistusta**
- lypsykarja/emolehmäkarja: tilalle ostettu eläimiä lihanautatilalta**
- tilalle ostettu eläimiä ulkomailta sekä viranomaismääräysten (Evira) että ETT:n tuontiohjeiden mukaan **
- tilalle ostettu eläimiä ulkomailta pelkästään viranomaismääräyksiä (Evira) noudattaen ***
- lypsy- tai emolehmäkarja: tilalle ostettu vasikoita vasikkakasvattamosta/vasikkavälityksestä***

Muu eläinliikenne tilalla

- ei ole
- osallistuttu eläinnäyttelyihin viimeisen kahden vuoden sisällä*
- ulkoistettu nuorkarjan tai muun tuotosvaiheen kasvatusta*
- yhteiskäytössä olevia siitoseläimiä*
- yhteislaidunnus/ laidunkontakteja muiden tilojen eläinten kanssa **

Eläinten kuljetus, lastaus ja purku

- kuljetusauton eläintilan pesut tehty
- kuljetusauton eläintila tilalle tullessaan tyhjä
- lastauksessa eläimet vietään itse navetasta ulos
- lastauksessa kuljettajalla ei pääsyä eläintilaan ilman talon saappaita ja haalareita/muita puhtaita juuri vaihdettuja suojavaatteita
- lastauksessa eläimet ohjataan ajokujaa pitkin kauempana odottavaan eläinkuljetusautoon
- tilalla käytössä lastaustila, josta ei ole suoraa ilmayhteyttä eläintiloihin
- eläinsuojan alipaineinen ilmanvaihto kytketään pois lastauksen ajaksi
- kaikki tilat, joissa kuljettaja on lastauksessa liikkunut, puhdistetaan ja desinfioidaan
- kuljetusauton eläintilassa kyydissä usein muiden tilojen eläimiä*
- lastauksessa kuljettaja tulee eläintilaan*
- lastauksessa kuljettaja liikkuu eläintilassa omilla käytetyillä varusteillaan*
- lastauksessa eläimet autoon suoraan eläintilan ovelta*